

III

(Euroopa Liidu lepingu kohaselt vastu võetud aktid)

EUROOPA LIIDU LEPINGU VI JAOTISE KOHASILT VASTU VÕETUD AKTID

NÕUKOGU RAAMOTSUS 2009/905/JSK,

30. november 2009,

laboritoiminguid tegevate kohtuekspertiisi teenuse pakkujate akrediteerimise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 30 lõike 1 punkte a ja c ning artikli 34 lõike 2 punkti b,

võttes arvesse Rootsi Kuningriigi ja Hispaania Kuningriigi algatust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Liit on seadnud omale eesmärgiks säilitada ja arendada liitu vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alana; kõrgetasemeline kaitse tagatakse liikmesriikide ühismeetmetega kriminaalasjades tehtava politsei- ja õigusosalase koostöö valdkonnas.

(2) See eesmärk saavutatakse kuritegude ennetamise ja nende vastu võitlemise teel tihedamas koostöös liikmesriikide õiguskaitseasutuste vahel, austades seejuures inimõiguste, põhivabaduste ja õigusriigi põhimõtteid, millele liit on rajatud ja mis on liikmesriikidele ühised.

(3) Teabe ja jälitusteabe vahetamine kuritegude ja kuritegeliku tegevuse kohta on äärmiselt oluline selleks, et võimaldada õiguskaitseasutustel kuritegusid ja kuritegelikku tegevust edukalt ennetada, avastada ja uurida. Euroopa Liidu lepingu artikli 30 lõike 1 punkti a kohased ühismeetmed politseikoostöö valdkonnas hõlmavad vajadust töödelda asjakohast teavet, mille puhul tuleks järgida asjakohaseid isikuandmete kaitse sätteid.

(4) Intensiivsem teabevahetus kohtuekspertiisi tulemusena saadud tõendite osas ja ühest liikmesriigist saadud tõendite sagedasem kasutamine teise liikmesriigi kohtumenetlustes rõhutab vajadust kehtestada kohtuekspertiisi teenuse pakkujate ühised standardid.

(5) Ühes liikmesriigis kohtuekspertiisi tulemusena saadud teavet võib pidada praegu teatud määral ebakindlaks teises liikmesriigis selles osas, kuidas objekti on käsitletud, milliseid meetodeid on kasutatud ja kuidas tulemusi on tõlgendatud.

(6) Nõukogu ja komisjoni tegevuskava vabaduse, turvalisuse ja õiguse tugevdamist Euroopa Liidus käsitleva Haagi programmi rakendamiseks ⁽²⁾ punkti 3.4 alapunktis h rõhutasid liikmesriigid kohtuekspertiisilaborite kvaliteedistandardite määramise vajadust 2008. aastaks.

(7) Eriti oluline on kehtestada kohtuekspertiisi teenuse pakkujate ühised standardid seoses selliste tundlike isikuandmetega nagu DNA-profiilid ja sõrmejälgede andmed.

(8) Nõukogu 23. juuni 2008. aasta otsuse 2008/616/JSK (millega rakendatakse otsust 2008/615/JSK piiriülese koostöö tõhustamise kohta, eelkõige seoses terrorismi- ja piiriülese kuritegevuse vastase võitlusega) ⁽³⁾ artikli 7 lõike 4 kohaselt võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, et tagada teistele liikmesriikidele võrdlemiseks kättesaadavaks tehtud või saadetud DNA-profiilide terviklikkus ning et tagada selliste meetmete vastavus rahvusvaheliste standarditele nagu EN ISO/IEC 17025 katse- ja kalibreerimislaborite kompetentsuse üldnõuete kohta (edaspidi „standard EN ISO/IEC 17025“).

⁽¹⁾ ELT C 174, 28.7.2009, lk 7.

⁽²⁾ ELT C 198, 12.8.2005, lk 1.

⁽³⁾ ELT L 210, 6.8.2008, lk 12.

- (9) DNA-profiile ja sõrmejälgede andmeid kasutatakse mitte üksnes kriminaalmenetlustes, vaid nad on ka ülimalt olulised ohvrite tuvastamisel, muu hulgas pärast katastroofe.
- (10) Laboritoiminguid tegevate kohtuekspertiisi teenuse pakkujate akrediteerimine on oluline samm liidus kohtuekspertiisi tulemusena saadud teabe turvalisema ja tõhusama vahetuse suunas.
- (11) Akrediteerib siseriiklik akrediteerimisasutus, kellel on ainupädevus hinnata, kas labor vastab harmoneeritud standarditega kehtestatud nõuetele. Akrediteerimisasutus saab oma volitused riigilt. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määruses (EÜ) nr 765/2008 (millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega)⁽¹⁾ on esitatud üksikasjalikud sätted selliste siseriiklike akrediteerimisasutuste pädevuse kohta. Muu hulgas reguleeritakse nimetatud määruse artikliga 7 piiriülest akrediteerimist juhtudel, kui akrediteerimist taotletakse teise liikmesriigi riiklikult akrediteerimisasutuselt.
- (12) See, et puudub kokkulepe kohaldada teaduslikult põhjendatud tõendite analüüsimiseks ühtset akrediteerimisstandardit, on puudujääk, mis tuleks kõrvaldada; seetõttu on vaja vastu võtta õiguslikult siduv instrument kõikide laboritoiminguid tegevate kohtuekspertiisi teenuse pakkujate akrediteerimise kohta. Akrediteerimine annab vajalikud tagatised, et laboritoiminguid tehakse asjakohaste rahvusvaheliste standardite, eelkõige standardi EN ISO/IEC 17025 kohaselt, ning samuti asjakohaste kohaldatavate suuniste kohaselt.
- (13) Akrediteerimisstandard võimaldab igal liikmesriigil soovi korral nõuda täiendavaid standardeid laborite tegevuse kohta oma siseriikliku jurisdiktsiooni raames.
- (14) Akrediteerimine aitab luua vastastikust usaldust põhiliste kasutatud analüütiliste meetodite kehtivuse suhtes. Akrediteerimisega ei nähta siiski ette seda, millist meetodit kasutada, vaid ainult seda, et kasutatud meetod peab olema sobilik oma eesmärgi täitmiseks.
- (15) Iga väljaspool laborit võetud meede jääb kõnealuse raamotsuse reguleerimisalast välja. Näiteks sõrmejälgede andmete võtmine või juhtumi toimumiskohal või kuriteopaigal võetud meetmed või väljaspool laborit tehtud kohtuekspertiisi analüüsid ei ole hõlmatud.
- (16) Käesoleva raamotsuse eesmärk ei ole harmoneerida siseriiklike eeskirju kohtuekspertiisi tulemusena saadud tõendite õiguslase hindamise kohta.

- (17) Käesolev otsus ei mõjuta enne selle rakendamist tehtud laboritoimingute tulemuste, mis on kohaldatavate siseriiklike eeskirjade kohaselt kehtivaks tunnustatud, kehtivust, isegi kui kohtuekspertiisi teenuse pakkuja ei olnud akrediteeritud standardi EN ISO/IEC 17025 alusel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA RAAMOTSUSE:

Artikkel 1

Eesmärk

1. Käesoleva raamotsuse eesmärk on tagada, et akrediteeritud kohtuekspertiisi teenuse pakkujate poolt ühes liikmesriigis tehtud laboritoimingute tulemusi tunnustatakse kuritegude ennetamise, avastamise ja uurimise eest vastutavate ametiasutuste poolt sama usaldusväärsena kui standardi EN ISO/IEC 17025 alusel akrediteeritud kohtuekspertiisi teenuse pakkujate poolt mis tahes teises liikmesriigis tehtud laboritoimingute tulemusi.

2. Nimetatud eesmärk saavutatakse, kui on tagatud, et siseriiklik akrediteerimisasutus tõendab laboritoiminguid tegevate kohtuekspertiisi teenuse pakkujate vastavust standardile EN ISO/IEC 17025.

Artikkel 2

Reguleerimisala

Käesolevat raamotsust kohaldatakse laborite tegevuse suhtes, mille tulemuseks on:

- a) DNA-profiil ja
- b) sõrmejälgede andmed.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas raamotsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „laboritoimingud” – laboris võetud meetmed esemetelt jälgede leidmiseks ja taastamiseks, samuti kohtuekspertiisi tulemusena saadavate tõendite väljatöötamiseks, analüüsimiseks ja tõlgendamiseks, eesmärgiga esitada eksperdi arvamus või vahetada kohtuekspertiisi tulemusena saadud tõendeid;
- b) „laboritoimingute tulemused” – mis tahes analüütilised väljundid ja otseselt seotud tõlgendus;
- c) „kohtuekspertiisi teenuse pakkuja” – avalik-õiguslik või eraõiguslik organisatsioon, mis teeb pädevate õiguskaitse- ja õigusasutuste taotlusel kohtuekspertiisi laboritoiminguid;

⁽¹⁾ ELT L 218, 13.8.2008, lk 30.

- d) „siseriiklik akrediteerimisasutus” – ainus akrediteerimist teostav asutus liikmesriigis, kes on selleks riigi poolt volitatud, nagu osutatud määruses (EÜ) nr 765/2008;
- e) „DNA-profiil” – tähe- või numbrikood, mis väljendab inimese analüüsitud DNA proovi mittekodeeriva osa identifitseerimistunnuseid, st DNA erinevate piirkondade (lookuste) konkreetne molekulaarstruktuur;
- f) „sõrmejälgede andmed” – sõrmejäljekujutised, latentsed sõrmejäljekujutised, peopesa kujutised, latentsed peopesa kujutised ning selliste kujutiste mallid (kodeeritud üksikasjad).

Artikkel 4

Akrediteerimine

Liikmesriigid tagavad, et siseriiklik akrediteerimisasutus tõendab nende laboritoiminguid tegevate kohtuekspertiisi teenuse pakkujate vastavust standardile EN ISO/IEC 17025.

Artikkel 5

Tulemuste tunnustamine

1. Iga liikmesriik tagab, et tema ametiasutused, kes vastutavad kuritegude ennetamise, avastamise ja uurimise eest, tunnustavad teistes liikmesriikides laboritoiminguid tegevate akrediteeritud kohtuekspertiisi teenuse pakkujate tulemusi sama usaldusväärsena kui standardi EN ISO/IEC 17025 alusel akrediteeritud siseriiklike laboritoiminguid tegevate kohtuekspertiisi teenuse pakkujate tulemusi.
2. Käesolev raamotsus ei mõjuta siseriiklike eeskirju tõendite õigusosalase hindamise kohta.

Artikkel 6

Kulud

1. Iga liikmesriik kannab kõik käesolevast raamotsusest tulenevad avaliku sektori kulud siseriiklike eeskirjade kohaselt.
2. Komisjon vaatab läbi võimalused anda Euroopa Liidu üldeelarvest rahalist toetust siseriiklikele ja riikidevahelistele

projektidele, mille eesmärgiks on aidata kaasa käesoleva raamotsuse rakendamisele, muu hulgas kogemuste vahetamiseks, oskusteabe levitamiseks ja tasemekatseteks.

Artikkel 7

Rakendamine

1. Liikmesriigid võtavad käesoleva raamotsuse DNA-profiilidega seotud sätete järgimiseks vajalikud meetmed 30. novembriks 2013.
2. Liikmesriigid võtavad käesoleva raamotsuse sõrmejälgede andmetega seotud sätete järgimiseks vajalikud meetmed 30. novembriks 2015.
3. Liikmesriigid edastavad hiljemalt 30. mail 2016. nõukogu peasekretariaadile ja komisjonile nende sätete teksti, millega võetakse siseriiklikku õigusesse üle käesolevast raamotsusest tulenevad kohustused.
4. Komisjon esitab enne 1. juulit 2018 lõikes 3 osutatud teabe ja muu liikmesriikide poolt taotluse korral esitatud teabe alusel nõukogule aruande käesoleva raamotsuse rakendamise ja kohaldamise kohta.
5. Nõukogu hindab hiljemalt 2018. aasta lõpuks, mil määral on liikmesriigid järginud käesolevat raamotsust.

Artikkel 8

Jõustumine

Käesolev raamotsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 30. november 2009

Nõukogu nimel

eesistuja

B. ASK